

Sju av åtta partier svarar om obesitasvården i Västerbotten – men bara ett öppnar tydligt för regional läkemedelssubvention

Kristdemokraterna är det enda parti i Region Västerbotten som tydligt säger ja till att regionen på eget initiativ ska kunna subventionera läkemedel för patienter med svår obesitas och allvarlig samsjuklighet. Socialdemokraterna och Moderaterna säger nej och avser att följa TLV, medan Vänsterpartiet, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet varken säger ja eller nej utan hänvisar till nationell nivå. Det visar Riksförbundet Obesitas Sveriges valenkät, där sju av regionens åtta partier har svarat. Detta sker i en region där över hälften av den vuxna befolkningen lever med övervikt eller obesitas.

Sju av åtta partier har svarat

Inför valet 2026 har Riksförbundet Obesitas Sverige frågat samtliga partier i Region Västerbotten hur de vill utveckla vården för personer som lever med obesitas under mandatperioden 2026–2030.

Sju av regionens åtta partier har besvarat enkäten: Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Centerpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna och Moderaterna. Endast Sverigedemokraterna har inte svarat, trots påminnelse.

De svarande partierna delar en gemensam utgångspunkt i att primärvården behöver stärkas och ges huvudansvaret för att obesitasvården ska bli mer jämlik och tillgänglig i hela länet. Flera partier lyfter också behovet av att:

- stärka primärvårdens roll och resurser, inklusive fast läkarkontakt,
- säkerställa att de nationella riktlinjerna från 2022 efterlevs i praktiken,
- stärka vården för barn och unga, bland annat via elevhälsa och barnhälsovård,
- motverka stigma och skuldbeläggande bemötande i vården,
- minska behovet av privat, egenfinansierad vård.

Flera partier, bland andra Centerpartiet och Kristdemokraterna, beskriver också uttryckligen obesitas som en kronisk sjukdom snarare än ett personligt tillkortakommande.

– Det är positivt att en stor majoritet av partierna i Västerbotten har svarat och tydligt pekar ut primärvården som nyckeln till en mer jämlik obesitasvård. Nu behöver väljarna också få veta vilka konkreta beslut partierna är beredda att fatta efter valet, säger Jenny Vinglid, generalsekreterare för Riksförbundet Obesitas Sverige.

Läkemedelsfrågan splittrar partierna

En av de tydligaste och mest politiskt akuta frågorna i enkäten gäller läkemedelsbehandling. Efter TLV:s beslut i februari 2026 att inte inkludera obesitasläkemedel i det nationella högkostnadsskyddet kan regionerna själva besluta om finansiering för avgränsade patientgrupper med särskilt stora behov.

I Västerbotten skiljer sig partiernas svar tydligt åt:

- **Kristdemokraterna:** är öppna för regional subventionering av obesitasläkemedel för utsatta patientgrupper.
- **Socialdemokraterna:** avser att följa TLV:s beslut och kommer inte att subventionera läkemedlen, med hänvisning till att kostnaden inte är budgeterad.
- **Moderaterna:** avser att följa TLV:s rekommendationer.
- **Centerpartiet:** har ännu inte tagit ställning i frågan regionalt, men driver på riksnivå för att läkemedlen ska inkluderas i den nationella läkemedelsförmånen.
- **Liberalerna:** vill se en analys av om läkemedlen på sikt ska omfattas av högkostnadsskyddet, och anser att varken plånbok eller bostadsort ska styra vilken behandling patienter får.
- **Miljöpartiet:** ser läkemedelssubventioner som ett nationellt ansvar, men är positiva till att bevaka frågan och löpande se över om läkemedlen ska ingå i högkostnadsskyddet.
- **Vänsterpartiet:** vill att regionerna fattar gemensamma, nationella beslut om vilken vård som ges, och bedömer att nya förhandlingar mellan TLV och läkemedelsproducenterna kan bli aktuella.
- **Sverigedemokraterna:** inget svar har inkommit.

– Här finns en tydlig politisk skiljelinje. Ett parti säger ja, två säger nej, och fyra lägger ansvaret på nationell nivå utan att ta regional ställning. För patienterna innebär det osäkerhet: utan ett regionalt beslut avgörs tillgången till modern behandling fortfarande av den enskildes privatekonomi, inte av det medicinska behovet, säger Jenny Vinglid.

Omfattningen i regionen

I Region Västerbotten lever 52,7 procent av den vuxna befolkningen med övervikt eller obesitas, varav 19 procent med obesitas. Trots det omfattande vårdbehovet visar Obesitas Sveriges regionala underlag på betydande brister:

- Endast 26 procent av patienterna uppger att de genomgått en medicinsk utredning innan diagnosen obesitas ställdes.
- 77 procent uppger att de upplevt stigmatisering eller fördomar vid vårdkontakt för obesitas.
- 54 procent uppger att de inte fått information om eller erbjudits evidensbaserad behandling inom den offentliga vården.

Valet avgör den politiska riktningen

Obesitas ökar risken för bland annat typ 2-diabetes, hjärt-kärlsjukdom, cancer, sömnapné och ledsjukdomar – omkring 80 procent av alla som lever med typ 2-diabetes lever även med obesitas. Enligt Institutet för hälso- och sjukvårdsekonomi (IHE, 2025) uppgår de samlade samhällsekonomiska kostnaderna för övervikt och obesitas i Sverige till 80,4 miljarder kronor per år, där en stor del utgörs av indirekta kostnader som sjukfrånvaro och produktionsbortfall. När behandling inte erbjuds i tid riskerar kostnaderna att flyttas från tidiga, strukturerade vårdinsatser till behandling av följsjukdomar, längre sjukskrivningar och ökat produktionsbortfall.

– Partiernas svar visar att det finns en bred förståelse för att primärvården är nyckeln. Men förståelse räcker inte. Under nästa mandatperiod behöver Region Västerbotten bygga en sammanhållen vårdkedja där patienter utreds, behandlas och följs upp utifrån medicinska behov – och partierna behöver vara tydliga med hur de ställer sig till regional läkemedelssubvention. Det är det väljarna behöver kunna bedöma inför valet, säger Jenny Vinglid.

Om Riksförbundet Obesitas Sverige

Riksförbundet Obesitas Sverige är en patientorganisation som representerar omkring 1,5 miljoner människor i Sverige som lever med obesitas. Förbundet arbetar för en jämlik, evidensbaserad och fördomsfri vård i hela landet.

För mer information, kontakta:

Jenny Vinglid, generalsekreterare

E-post: jenny.vinglid@obesitassverige.se

Vi kan förmedla kontakt med en patientföreträdare i Norra sjukvårdsregionen för intervju. Kontakta info@obesitassverige.se, så hjälper vi till att förmedla kontakten.

Läs mer:

Ta del av **partiernas fullständiga svar och vår sammanställning av valenkäten** för Region Västerbotten på obesitassverige.se/valet2026.

Där finns också **vårt regionala faktaunderlag om obesitasvården**, med statistik, hälsoekonomiska analyser och patienters erfarenheter.

*Håll dig uppdaterad!
Följ oss på våra
sociala medier*